

SUPPLEMENT TIL SYDVARANGERS
LEPIDOPTERFAUNA

AF

G. SANDBERG.

I det jeg forelægger *Entom. Tidskrifts* Læsere nærværende »Supplement til Sydvarangers Lepidopterfauna», indfrir jeg dermed en Gjæld til mine entomologiske Venner, som længe har lagt mig paa, men som jeg af tvingende Grunde ikke för har kunnet afgjøre. Dermed er det mig tillige en Tilfredsstillelse efter — rimeligvis for bestandig — at have sagt Sydvaranger mit Farvel at kunne beskikke mit Hus med et Opgjör, der baade beriger Faunaen med en ret anseelig Tilvækst og tillige lover en god Höst for fortsatte Forskninger i hine for Entomologen saa interessante Egne af vort Land.

Som det vil erindres, naaede Tallet af de fra Sydvaranger kjende Lepidoptera gennem SCHÖVENS Fortegnelse i *Tromsö Museums Aarshefter* for 1881 op til 132 Arter. Hertil kom senere SCHNEIDERS Bidrag, (Se *Entom. Tidskr.* for 1882, p. 65 flg.) der videre forögede Faunaen med 19 Arter, saa at det samlede Antal dermed udgjorde 151. Endelig tilkommer gennem nærværende Supplement som den foreløbige Slutsten paa Undersøgelsesarbejdet yderligere 33 Arter, mens paa den anden Side i udgaar af den ældre Fortegnelse, nemlig *Charæas Graminis*, som ved en Feiltagelse var indkommet i samme. Antallet af de hidindtil i Distriktet forefundne Lepidoptera opgaar saaledes nu til 183 Arter hvorved Sydvaranger kommer til at indtage en Plads ved Siden af det bekjendte *Altendistrikt*, der hidtil har været

anseet for den i lepidopterologisk Henseende bedst undersøgte Del af det arktiske Norden. I *Alten* er nemlig fundet af

<i>Rhopalocera</i>	24	Arter
<i>Sphinges</i>	1	»
<i>Bombyces</i>	3	»
<i>Noctuae</i>	21	»
<i>Geometrae</i>	35	»
<i>Microlepidoptera</i>	112	»

Sum 196 Arter

og i *Sydvaranger* af

<i>Rhopalocera</i>	28	Arter
<i>Sphinges</i>	4	»
<i>Bombyces</i>	14	»
<i>Noctuae</i>	22	»
<i>Geometrae</i>	35	»
<i>Microlepidoptera</i>	80	»

Sum 183 Arter.

Dog kan Undersøgelserne formentlig endda ikke i noget af disse tvende Distrikter antages at have været saa udtømmende, at der jo i Fremtiden vil være adskilligt at hente frem af forborgne Skatte til fortsat Indtægt for de respektive Faunaer. Hvad særligt *Sydvaranger* angaar maa man lægge Mærke til, at Præstegældet er af ganske betydelig Størrelse, strækker sig gennem en hel Breddegrad og i Fladindhold indbefatter et Areal af ca. 5,000 □Km. Flere af de bedste Lokaliteter inden Distriktet maa ogsaa siges endda kuns at være ganske overfladisk undersøgte, saasom Trakterne omkring *Bugöfjord*, *Neiden*, *Galgo-oaive* med Omgivelser, ligesaa den russiske Side af Grændsevandet *Tschoalme-javre* med de der bosatte finske Kolonisters Skogrydninger og Engslaatter samt mod Nordost det maleriske *Betsama-duodders* vækstrige Skraaninger og frodige Fjelddale.

Med Hensyn til *Alten* saa er det en bekjendt Sag, at Vegetationen der er rigere og Sommervarmen mere vedholdende end paa noget Sted i Östfinmarken, saaledes at man i *Alten-dalen* endog er istand til at drive aarvis Kornavl, hvilket man ei faar gjøre Regning paa i *Sydvaranger*. Dette i Forbindelse med særdeles afvekslende og forskjelligartede Lokaliteter for Fang-

sten gjør Forholdene i dette »Finmarkens Italien» særligt gunstige for Insektlivets Trivsel og Udvikling, hvorfor det vist ikke kan slaa feil, at her endda vil være meget at tilføie Faunaen, især for *Macrolepidopternes* Vedkommende, som synes at være det svagere Punkt i de hidtil foretagne Undersøgelser i dette Distrikt. Mens saaledes Sydvaranger Macrolepidopterfauna presenterer sig med det anseelige Tal af 103 Arter, kommer Alten i saa Maade ikke höiere op end til 84, eller omkring et Snes Arter mindre. Navnlige er Fattigdommen paa Bombycider (ikkuns 3 Arter) paafaldende, i Forhold til hvad der af denne Afdeling er bragt for Dagen andetsteds fra inden Norges arktiske Region (ialt 26 Arter) hvorfor her med Tiden kan blive meget at tilføie, og hvad Rhopalocernerne angaar saa er der ingen Tvivl om, at Arter som *Papilio Machaon*, *Colias Nastes*, *Lycæna Orbitulus*, *Vanessa Antiopa*, *Van. Cardui*, *Melitæa Parthenie*, *Argynnis Polaris*, *Syrichthus Andromedæ* & *Centaureæ* senere vil vise sig ogsaa at tilhøre Altens Fauna. Mere udtømmende Resultater frembyder Undersøgelserne med Hensyn til Stedets *Microlepidoptera* der har en ganske betydelig Overvægt over Macrolepidoptererne.

At de smaa Arter er vel saa talrige, er forresten det normale Forhold paa ethvert Sted med nogenlunde kontinentalt Klima og Plantevækst, hvilket viser sig af Forholdstillene mellem de to store Hovedafdelinger af Sommerfuglene saavel for det europæiske Fangstfeldt i det store taget som for de enkelte Dele af samme, hvor disse har været nogenlunde grundigt undersøgte. Dette er da vistnok den almindelige Regel ogsaa for vort Land og gjælder ligefuldt i Nord som i Syd, ude i Fjorddistrikterne som inde i Landet, höiere til fjelds som nede i Lavlandet. En anden Sag er det altid, at de enkelte Underafdelinger saasom Rhopalocernerne, Bombyciderne, Sphingiderne etc. efter Beskafenheden af de vækstlige og klimatiske Forholde (Luftens Tørhed eller Fugtighed, Varme eller Kulde) paa de forskjellige Steder kan vise sig at være stærkere eller svagere repræsenterede. Naar derfor Microlepidopterne ved de stedfundne Undersøgelser hos os næsten allesteds har udgjort Mindretallet af de forefundne Arter, da svarer dette ikke til det virkelige Forhold, men vidner alene om Undersøgelsernes Mangelfuldhed paa det antydede Punkt. Der er saaledes hidtil fundet

I det østfjeldske Norge	425	Micros	og	546	Macros
» » vestfjeldske »	162	»	»	273	»
» Romsdals Amt	138	»	»	219	»
» Søndre Bergenhus Amt	61	»	»	185	»
» Nedenæs Amt	79	»	»	318	»

hvilke Talstørrelser naturligvis for intet af Støderne angir det korrekte Forhold mellem de tvende Hovedafdelinger. I det hele taget har vore Entomologers Opmærksomhed hidindtil for det meste været henvendt paa Macrolepidopterne, hvorfor der især blandt Microlepidopterne endda er overmaade meget nyt at hente frem fra vore vidtstrakte Felter. Som et lidet Vidnesbyrd herom kan anføres, at jeg i Löbet af de to sidste Sommere, uden endda at have drevet Undersøgelserne synderlig effektivt, alene paa mit Hjemsted i S. Aurdal har fundet ikke mindre end omkring 20 for Norges Fauna nye Micros.

Efter det anførte er det at vente, at Sydvarangers Lepidopterfauna i Fremtiden vil erholde sin væsentligste Tilvækst fra Microlepidopternes Verden, (Antal hidtil fundne Arter 80) ligesom Altendistriktet nærmest fra Macrolepidopterne. Det er i Sydvaranger, navnlig paa Grund af de primitive sociale Forholde, forbundet med langt større Vanskelighed at færdes omkring paa de forskjellige Lokalteter og udholde Torturen af »Myggen» og »Knotten» end i det civiliserede Alten, hvor der næsten allesteds er Adgang til en tarvelig Forpleinng og ialfald om Natten Lise at erholde under et gjæstmildt Tag mod de blodtørstige Myriaders Efterstræbelser. Der hører isærdeleshed hærdede Naturer til at kunne opholde sig saalænge som ønskeligt var med disse minutiöse Væsener inde i Vildnisset i de endeløse, øde Myrlandskaber, hvor de Myggers og Knotters egentlige Hovedstad synes at være, og hvor ogsaa Mængden af Microlepidopterne er at søge. Hvad jeg og mine Forgjængere ikke magtede, vil forhaabentlig fremtidige Kræfter udrette.

Idet jeg hermed gaar over til Enkelthederne bemærkes, at jeg har betegnet de Faunaen tilkommende nye Arter med Tal til Forskjel fra de ældre, fra før af kjendte Species, hvorom Notiser angaaende nye Findesteder samt andet af Interesse er meddelt. Tvivlsomme Arter er bestemte af SCHÖYEN, hvis store Beredvillighed til at yde Hjælp i saa Henseende aldrig har svigtet.

I. **Macrolepidoptera.**

Papilio Machaon LIN. Sommeren 1883 blev et Par fanget i de indre Distrikter af Præstegjældet, Hannen ved Tscholme-javre den 20de Juni, Hunnen ved Langfjordeidet den 23de Juli. Begge var ilde medfarne, men saa ud til at have hørt til en blegere Race.

Det er ingen Tvivl underkastet, at Arten klækkes i Finmarken, hvor Larvens Foder, forskjellige Slags Skjærplanter, findes i rigelig Mængde, og hvor den jo ogsaa er iagttaget helt op til Porsanger, et Sted hvor baade Fjeld og Hav stænger for Besøg af fremmede Gjæster sydfra. Dog er Sommerfuglen sjelden i Höinorden og bemærkes kuns i varme, for Klækningen gunstige Sommere saa som anførte Aars, der i saa Henseende var et Særsyn i Finmarkens Analer. En fra Finland for flere Aar siden til Pasviktrakten indflyttet Nybygger med et for en Almuesmand sjelden opladt Öie for Naturens Forteelser fortalte mig, at han her i Landet aldrig för nævnte Sommer havde seet en saadan »Kurki-pörhönen», (Tranesommerfugl) som han dog saa vel kjendte fra sit Hjemland.

Bemærkningsværdigt er det forövrigt, at denne kongelige Personage, hvor den viser sig i vore Fjeldegne, sjeldnere sees i de lavere Regioner, men gjerne udser sig de nøgne Fjeldtoppe oppe i Höiderne til sin luftige Throne. Saaledes iagttog jeg Sommerfuglen allerede i min Barndom i usædvanligt stort Antal paa Toppen af Fjeldet Solaas ved Arendal samt forrige Sommer paa den nøgne Tinde af Fjeldet Rösödeknatten paa Grændsen mellem Valders og Hallingdal og i en Höide over Havet af ca. 1,000 M. Ligesaa har SCHNEIDER meddelt mig, at han en af de første Dage af Juli Maaned f. A. i Maalselven indenfor Tromsö bemærkede 3 Stkr. svævende omkring Varden paa Skjæggefjeldets nøgne Top, og hvoraf det lykkedes ham at fange de 2. Det første i Sydvaranger tagne Eksemplar, en Hun, som nu befinder sig paa Musæet i Tromsö, toges ogsaa paa lignende Lokaliteter ret op for Kobbervik, hvor kuns krybende Brisk og Kjærringris (*Juniperus* og *Betula nana*) vokser.

Pieris Brassicæ LIN. er ikke iagttaget i Sydvaranger siden i 1881, da et Ekspl. blev taget ved Karhula, der næst efter

Porsanger er Artens nordligste kjendte Flyvested paa det europæiske Kontinent.

P. Rapæ LIN. har heller ikke været at finde, siden den i 1881 i 2 Ekspl. blev taget ved Kobbervik. Som man kunde vente, er ogsaa denne en »*rara avis*» i de arktiske Regioner.

P. Napi LIN. Et Ekspl. (♂) taget paa Engen ved Sevvisuolo i Vaggattem-javre Juli 1883. Udbredt, men temmelig sparsomt, over hele Præstegjældet.

Colias Palæno LIN. Fundet Sommeren 1881 og 1882 i flere Ekspl. i Jakobselv lige ved Ishavets Kyster; i det sydlige Norge kuns bemærket inde i Landet.

Thecla Rubi LIN. Sjelden i Sydvaranger, idet den i de 9 Sommer, jeg havde Anledning til at drive Undersøgelserne der, kuns er fundet i et eneste Ekspl. nl. Sommeren 1881 paa Præstegaarden.

Polyommatus Phlæas LIN. *var. Americanus* D'URBAN. Ligeledes ganske sparsomt udbredt i Distriktet, idet den, siden et Ekspl. i 1880 fangedes paa Præstegaarden, kuns én Gang til er taget, nl. 2den Juli 1883 paa *Es. Kalliainens* Nybygge ved Langfjordvandet.

1. **P. Helle** W. V. Jakobselv 30te Juni 1883. Ny for Norges Fauna; af SCHÖYEN senere fundet i det Thronhjemske Amt. (Se *Ent. Tidskr.* 1883, p. 131) Henhører efter det tagne Ekspl. at dømme til de Arter, der blegner i det arktiske Luftstrøg.

2. **Lycæna Argyrognomon** BERGSTR. (*Argus auct.*) & *var. Ægidion Meisn.* havde, mærkeligt nok, ikke vist sig nogetsteds i Distriktet før Sommeren 1883, da den pludselig optraadte temmelig almindelig i hele Juli Maaned fra Præstegjældets inderste Grændser ved Muotke-varra lige ud til Bøgfjorden og Kirkenæs. De under Loupen stærkt iöinefaldende, talrige Haarskjæl paa Forvingernes Overside betegner samtlige Ekspl. som tilhørende Formen *Argyrognomon*; derimod synes Undersidens mørkere graa Skjær, den jævnt normale Størrelse samt den friske, blaa Farve, ialfald hos Eksemplarerne fra Vaggattem, at antyde en større Lighed med Hovedformen end med Varieteten *Ægidion*, hvortil dog etpar Stykker fra Trakten omkring Kirkenæs vil kunne henføres.

Vanessa Urticæ LIN. Larven i Mængde paa Næsler i Skoltebyen ved Bodse-javre Juli 1883. Varieteten *Polaris* STDGR.

flöi i nyklækkede Ekspl. midt i September 1882 ved Eide i Langfjorddalen.

V. Antiopa LIN. blev under det sidste Aar af mit Ophold i Sydvaranger taget af Sorenskriver HVOSLEF den 24de Juni i et overvintret og afflöiet Hunindivid, siddende paa Veien gennem Birkeskogen ved Boris-Glebs Kapel. Det havde, som rimeligt for disse nordlige Höider, Vingebremmen hvid ligesom det af mig i 1876 ved Præstegaarden observerede, men skildte sig forövrigt i ingen Henseende fra sydligere Egnes Ekspl.

V. Cardui LIN. var. *Pallida* SANDBERG. Foruden ved Præstegaarden, Kobbervik og Tschoalme-javre ogsaa observeret i Neiden i samme afblegede Varietet som den i *Tromsö Mus. Aarsh.* 1882, p. 7 beskrevne, hvoraf et Ekspl. er afgivet til Musæet.

Melitæa Parthenie BKH. Galgo-oaine samt Fjeldene inde i Landet Juni og Juli 1883.

Argynnis Selene S. V. fandtes i 1883 lige ned til Kirkenæs, men var fornemmelig almindelig længere inde i Landet paa fugtige Græsmarker. I det sydlige Norge har jeg fundet denne Art enkeltvis ogsaa i Fjeldurer og paa tör, stenet Jordbund.

A. Pales S. V. var. *vel ab. Inducta* SANDBERG. (Se herom *Ent. Tidsskr.* 1883, p. 129). Denne udmærket vakkre Form, den af Prof. SAHLBERG er taget lige ned til Ingermanland, (Se *LPA Ent. Tidsskr.* 1885, p. 19) er ikke senere fundet i Sydvaranger eller noget andetsteds i Finmarken; derimod har SCHNEIDER ifölge en Notits i *Ent. Tidsskr.* for dette Aar (p. 149) i Maalselven den 10de Juli f. A. fundet en lignende Aberration af Formen *Lapponica*.

A. Polaris B. blev i 1881 og 1882 paany fundet ved Bugönæs samt paa Fjeldene omkring Jakobselv, begge Steder paa det törre, veirhaarde Fjeldplateau, flyvende om mellem Stenene. *Polaris* er ved Siden af *Chariclea* af alle nordlige Argynnisarter den mest haardføre og bærer saaledes sit Navn med Rette.

Larven eller Puppen lykkedes det mig ei at finde, skjönt jeg fornemmelig Vaaren 1883 offrede megen Tid paa at söge efter dem paa Fjeldene omkring Bugönæs, hvor Sommerfuglen stundom optræder i Mængde. Formodentligt forstaar Larven at

forstikke sig vel om Hösten for den ublide, arktiske Vind og forlader siden ikke sit Kvarter förend som vinget Væsen.

A. Frigga THBG. forekom almindelig ved Tschoalme-javre og længere inde Sommeren 1883, især paa *Fr. Heiskaris* Nybygge ved Indsjöens sydlige Ende. Et prægtigt Hunekspl. fra Myren ved Bosjavre maaler mellem Vingspidserne hele 54 Mm. eller henved det samme som den store Perlemorsommerfugl (*Aglaja*).

Nogle Vaaghalse, der i indeværende Sommer havde forvildet sig ned i *Schöyens* Nærhed, undgik da heller ikke sin Skjæbne, men blev af denne »*oculatissimus indagator*» attraperede paa en Myr helt nede i *Nordmarken*, en Mils Vei fra Kristiania.

A. Aglaja LIN. fandtes den 3die August 1882 i et enkelt Eksp. paa *Porttin Ollis* Nybygge ved Tschoalme-javre og blev Aaret efter sammesteds af mig taget i Mængde den 22de Juli. Stedet (henved $69\frac{1}{2}^{\circ}$ n. Br.) er det nordligste Punkt i Europa hvor denne store og smukke Art er bemærket, af SCHNEIDER er den för taget saa langt mod Nord som ved *Trondenæs* i Tromsö Amt (henved 69° n. Br.). Eksemplarerne skiller sig for övrigt hverken i Störrelse eller Farvetegning fra sydligere Egnes.

Erebia Lappona ESP. flöi Sommeren 1883 i Mængde paa Kjelmöen ved Bögfjordens Munding lige ud mod Havkysten allerede i første Halvdel af Juni.

E. Embla THBG. Endda ikke iagttaget saa langt ned som til Tschoalme-javre, kuns i Trakten om Vaggattem og Bos-javre.

Oeneis Norna THBG & *ab. Lampana*. Almindelig i Juli Maaned 1883 paa Engslaatter oppe i Jakobselvdalen. Samtlige Eksp. smaa (Kuns ca. 43 Mm. mellem Vingspidserne) og meget mørkt farvede i Forholdet m. Hens. til Ocellernes Antal og Tilstedeværelse paa begge Vingepar höist forskjelligt. Overhovedet maa jeg efter mit Kjendskab til Arten fra det nordlige Norge erklære mig ganske enig med SCHÖVEN i, at der er liden Grund til at opstille egne Varieteter for de Individuers Vedkommende, hvor Ocellernes Antal er svundet mest ind, saasom dette Forhold hos denne Art veksler i det mangfoldige. Derimod finder jeg blandt mine smaa, mørktfarvede Jakobselvekseml. en typisk Aberration, som jeg för har fra Myrerne ved Eide i Langfjorddalen, og som har det brede, lyse Baand paa Vingernes Over-

side *rødtligt* gult. Efter den svenske Entomolog SVEN LAMPA har jeg benævnt denne Form *Lampana*.

4. ? **Acherontia Atropos** LIN. Sommeren 1881 blev en kjæmpestor *Sphinx*, der efter Beskrivelsen ingen anden kan have været end *Atropos*, iagttaget af en Lappefamilie i Ropelv ved Bøgfjorden, siddende paa en Tømmerstok tæt ved Gammen. De indfødte tog skrækslagne af Fænomenet Flugten, hvorved Udyret desværre beholdt sin Frihed. Derimod blev et Ekspl. i 1882 fanget i Tanen, ligesom et lignende ifølge SCHNEIDER er taget i Maalselven, og skal ingen af disse i Udseende have frembudt noget omhelst afvigende fra sydligere Individuer.

Omendskjönt denne overalt hos os kuns enkeltvis optrædende Omstreifer paa Grund af sin overordentlige Flyvekraft naturligvis er istand til i ganske betydelige Afstande at fjerne sig fra sit oprindelige Hjemsted og saaledes vel kunde være kommet til Östfinmarken sydfra gennem de svenske eller finske Lapmarker, tör det dog ikke være umuligt, at Arten i varme Sommer klækkes i Finmarken, navnlig i de indre Landdistrikter, hvor Larven ikke savner Næring, da dens fornemste Foder, Potetesplanten, næsten overalt dyrkes og trives vel. Man vilde ellers vanskelig kunne forklare sig dens Forekomst paa et Sted som Maalselven, hvortil der ikke er Adgang sydfra uden over mægtige Snefjelde og det vilde Hav.

Nola Karelica TGSTR. maa være sjelden paa hine Höider, da den ikke er iagttaget nogetsteds i Sydvaranger siden Fundet af det af SCHÖYEN i hans »Oversigt» fra 1879 under Navn af **N. Arctica** omhandlede Par.

Arctia Festiva BKH. Se SCHNEIDERS Reiseberetning i *Ent. Tidskr.* 1882, p. 76. Senere (i 1884) fundet af SCHNEIDER ogsaa i Maalselven. Larven se *Ent. Tidskr.* for 1884, p. 140. Efter Beskrivelsen har det muligens været samme Spinders Larver, der ifølge Prof. AURIVILLIUS i Juni og Juli 1879 paa NORDENSKIÖLDS sidste arktiske Ekspedition blev fundne i Bugten ved *Koljutschin* og ved *Nunamo* (Se *Vegaeksp. vetenskapl. Iagttagelser Bd. IV, Stockh. 1885*).

A. Quenselii PAYK. blev af Dr. C. AURIVILLIUS Sommeren 1884 taget paa Fjeldene ved Kvæningen (Se *Ent. Tidskr.* 1884, p. 203). Sommerfuglen har altsaa i Vestfinmarken været klæk-

ket paa et af de for dens Forekomst i Sydvaranger mellemliggende Aar. (Se *Ent. Tidskr.* 1884, p. 140).

5. **Spilosoma Fuliginosa** LIN. Et Ekspl. af denne aldrig før i Finmarken observerede Art fandtes den 22de Mai 1883 paa Gaarden Karhula ved Tschoalme-javre siddende i Græsset udenfor Stuebygningen. Det er Varieteten *Borealis* STGR. udpræget.

6. **Hepiolus Velleda** HB. Jakobselvdalen indenfor Bjørnehaugen om Aftenen den 22de Juli 1882 i et Ekspl. sværmende mellem de kjæmpemæssige Bregner ved Elvbredden; mangler ligesom flere af mig i sin Tid ude i Vesteraalen fangede Stkr. ganske de hvide Flekker paa Forvingernes Overside, hvilke derimod stærkt markerede var tilstede paa endel Ekspl. fra Sevvisuolo, der den 18de og 19de Juli toges paa Myren ved Öens Nordende. Da der paa Öen ikke vokser *Pteris Aquilina*, nærer Larven sig her formodentlig af andre Bregnerodder, saasom *Polypodium vulgare*, hvorpaa Tilgang fandtes. Ny for Finmarken.

7. **Leucoma Salicis** STEPH. Et Ekspl. af denne indenfor vor arktiske Region hverken før eller siden iagttagne Art fandtes ved Gaarden Bakken i Jarfjord en Kveld i Juli 1882 af min utrættelige Assistent i Sommerfugljagten, Pigen BEATA RENSLÖKKEN fra Kobbervik. Den svævede om mellem Vidjebuskene ved Bækken nedenfor Husene.

8. **Eriogaster** SP. GERM. En Larve og Puppe fra 1880, som ei gav Imago, men som formodentlig tilhørte en Repræsentant af *Uldgumpslægten*, er beskrevet i *Ent. Tidskr.* for 1883, p. 20.

Saturnia Pavonia LIN. I 1883 medtog jeg paa min Reise fra Sydvaranger til Valders en Puppe henhørende til denne Art. Puppen levede lige til i Sommer uden endda at have givet Imago.

Asphalia Flavicornis LIN. Et fulkomment afgnidset og ukjendeligt Individ fra Bugönæs i Mai 1883 og et lignende fra de vilde Fjeldhöider ud mod Havet mellem Jarfjord og den russiske Grændse i Juni s. A. er af SCHÖYEN bestemt som tilhørende denne, för kuns fra det undre Land kjendte Art.

[**Charæas Graminis** LIN.] er ved en Misforstaaelse indkommet i Fortegnelsen over Sydvarangers Lepidoptere og maa stryges af Listen. Mærkeligt nok er Arten endda ikke fundet i

Trakten søndenfor Varangerfjorden, uagtet den af SCHÖYEN er taget helt oppe ved Kistrand.

9. **Hadena Maillardi** HB. Et Ekspl. af denne sjeldne Art har længe befundet sig i min arktiske Samling. Det er fanget et Sted i Finmarken; men for Öieblikket erindrer jeg ikke med Sikkerhed hvor, sandsynligvis i Sydvaranger Sommeren 1875. Sommerfuglen er af SCHNEIDER fundet ved Tromsö.

10. **Orthosia Iris** ZETT. Langfjorddalen i Sydvaranger. (Se SCHÖYEN: *Tillæg og Berigt. til Norges Lepid. fauna; Kristiania* 1885).

11. **Plusia Diasema** B. 2 Ekspl. fra Karhula ved Tscholmejavre medio Juli 1883.

P. Hochenwarthi HOCH. Ogsaa i 1883 ved Præstegaarden i flere Ekspl. SCHÖYEN har i Sommer taget Arten helt ned i *Vikersund* paa Modum.

Anarta Cordigera THBG. Flere Stkr ved Sydvaranger Præstegaard i 1882 og 1883.

A. Melanopa THBG. Almindelig hele Jakobselvdalen ned indtil ud mod Havkysten.

A. Lapponica THBG. Foruden det af SCHNEIDER i hans Reiseberetning i *Ent. Tidsskr.* 1883, p. 79 omhandlede Ægtepar fra Galgo-oaine ogsaa en Han i enslig Stand taget paa Fjeldet ved Præstegaarden samme Sommer (af SCHNEIDER).

Efter S. LAMPAS »Förteckning öfver Skandinaviens och Finlands Macrolepidoptera» skal *Anarta Zetterstedti* ogsaa (ifølge SCHNEIDER) tilhøre Sydvarangers Lepidopterfauna. Opgaven maa imidlertid bero paa en Misforstaaelse, da denne Art endda ikke, saavidt mig bekjendt, er fundet i Sydvaranger.¹

Brephos Parthenias LIN. Vaaren 1883 ved Kirkenæs og Björnesund; senere ud paa Sommeren et afflöiet Individ ved Elvenæs.

Acidalia Fumata STPH. I Mængde paa Sevvi-suolo Juli 1883 paa Myrer, i Skogen og paa Engen, mest paa fugtige Steder. Sammesteds flöi ogsaa en Aberration eller Varietet af Arten, antagelig *Freyers Simplaria*. Paa lysere Bund har denne Tværstregene over Vingerne mørkere og grovere, hvorved disse Streger blir betydelig mere iöinefaldende end hos Hovedformen.

¹ Se pag. 203.

Samme Form fandt jeg ogsaa i *Hedalen* i Valders Sommeren 1884.

A. Schöyenii? SP. SCHNEIDER. I 1883 i Mængde paa Seppi-suolo i Vaggatem og længere inde sammen med foregaaende Art; men mens denne viser sig almindelig overalt lige ud til Havkysten, kommer *Schöyenii* ikke Ishavet nærmere end i ca. 30 Km.s Afstand fra Fjordbundene. Mærkeligt nok er denne Indlandsform endda ikke iagttaget i de svenske Lapmarker; derimod skal den have en vid Udbredelse mod Öst og Syd, efter hvad SCHNEIDER har meddelt mig. Paa sin Reise i Finland ifjor Smmer har han nemlig i *Helsingfors* samt hos Dr. AF TENGSTRÖM i *Lojo* seet Eksemplarer lige fra Egnen omkring *Ladoga*. Disse skulde have været bestemte som *Strigaria* HB., som dog nok er hel forskjellig. *Schöyenii* har saaledes ikke af de finske Entomologer kunnet erkjendes som nogen ny Art en Opfatning, som ogsaa SCHÖYEN synes at dele, da han ifjor skrev mig til, at han altid havde betragtet denne alene som en melanotisk og formindsket Ud-gave af *Fumata*. Da jeg ikke er i Besiddelse af noget Eksp. af *Strigaria* til Sammenligning, tør jeg intet udtale angaaende *Schöyenii* Forhold til denne; men ligeovenfor *Fumata* maa jeg for min Part indtil videre holde paa *Schöyenii* Artsberet-tigelse. Forskjellen mellem begge disse forekommer mig nemlig altfor stor haade m. Hens. til Udseende, Udbredelse og Tilhold-sted, til at de vel kan slaæes sammen. Til den for *Schöyenii* ka-rakteristiske mindre Störrelse samt over Vingefladerne jævnt ud-bredte mørkegraa Bestövning, der viser sig baade hos Hunnen og hos Hannen, kommer det særligt mørke Belæg (idetmindste hos Hannerne) af Partiet udenfor den ytterste Dobbeltstreg paa Vingerne, hvilket som en mørk Bræm elegant fremhæver Vinge-sniidt og Farvefordeling og hos ubeskadigede Individer fordelag-tigen udmærker Arten fremfor dens tarveligere Slægting *Fumata*. Men foruden dette maatte det dog forekomme besynderligt, at *Schöyenii*, betragtet alene som klimatisk Varietet af *Fumata*, endnu ikke har været at opdage vestenfor, enten i Nord eller Syd paa de mange ganske vel undersøgte Lokalteter i de indre Dele af vor Halvö, hvor Hovedformen dog er hel almindelig. Desuden er begges Optræden paa hver enkelt Lokalitet temmelig for-skjellig, hvilket jeg först blev opmærksom pa sidste Sommer, jeg

besögte Flyvestederne inde ved Vaggattem. Mens nemlig *Fumata*, som för bemærket, særlig yndede fugtige Steder, fandt jeg *Schøyenii* i Regelen bare paa tört Terrain, og naar den viste sig paa Myrer, var det kuns i Udkanterne. Flere befrugtede Hunner fandt jeg höit oppe i Bakken, siddende paa Blomsterne af *Gjederams* (*Epilobium angustifolium*). Dette er da min Betragtning af Sagen. Önskeligt vilde det imidlertid være, om det interessante Dobbeltspörgsmaal angaaende *Schøyenii* Forhold saavel til *Strigaria* som til *Fumata*, maatte finde en kyndigere Udredning.

Ploseria Pulverata THBG. viste sig i 1883 i Begyndelsen af Mai lige ned til Præstegaarden, hvor jeg iagttog nogle Individier flyvende om Kvelden mellem Snebygerne i etpar Kuldegrader.

Biston Lapponarius B. har kuns været seet ved Kobbervik, sidste Gang tidligt om Vaaren 1882. Ifølge STAUDINGER overvintrer Arten som Puppe og klækkes ved de første varme Solstraler om Vaaren.

Anaitis Paludata THBG. *cum var. Obscurata* SCHÖYEN & *Sororiata* TR. var för kuns fundet enkeltvis paa Myrerne ved Præstegaarden samt i Jarfjord; men i Juli 1883 viste den sig i Mængde i de indre, sumpige Egne; især var Formen *Obscurata* almindelig. Arten optræder neppe paa noget Sted i Sydvaranger i sin rene, lysegraa Dragt, men altid mere eller mindre formørket. Mange Ekspl. fra Vaggattem maa nærmest henføres til Varieteten *Sororiata*, der danner en Overgang mellem Hovedformen og *Obscurata*.

Lygris Prunata LIN. Enkeltvis i de indre Distrikter (1881) Eksemplarerne noget mindre og mattere tegnede end sydligere Individier; de mørke Bölgelinier paa Bagvingerne forsvindende.

L. Populata Lin. Allerede midt i Juli Maaned 1883 fandt jeg den paa Myren op imod den norsk-finsk-russiske Grændse ved Muotke-varra i samme mørktfarvede, sydfra vel kjendte Ud-gaver, der ud mod Havkysten synes at blive mere sjældne.

Cidaria Truncata HUFN. *var. Schneideri* der i 1882 af SCHNEIDER toges i ét Ekspl. ved Mennika-jok, optraade i 1883 almindelig fra Langfjordvandets övre Ende, tiltagende i Antal indover mod Vaggattem, hvor den forefandtes i Mængde, dels paa Engene omkring »Hovedstaden» paa Öen, dels inde i Sko-

gene og paa Myrerne. Samtlige Ekspl. viste sig at tilhøre samme, ensartet blaa-graa farvede Form som det af SCHNEIDER fangede, hvor Forvingerne er uden Spor af Rustfarve, med Undtagelse af en svag Antydning udenfor Midten af Vingen, og Bagvingerne mørkt bestövede, næsten af samme Farve som de forreste. Da jeg antar, at en saa konstant udpræget Form af denne forövrigt saa variable Art fortjener et eget Navn, har jeg opført den her med Varietetsnavnet *Schneideri* efter Finderen, min Ven, Konservatoren i Höinorden. Et Individ af samme Sort tog jeg ifjor Höst paa en Myr oppe i *Hedalen*, ca. 600 M. o. H. men har aldrig truffet den i mere lavtliggende Regioner her i Valdets, hvor den viser sig i 2 Hoveddragter, én med sortbrunt og en anden med hvidgraat Midtstykke paa Forvingerne.

C. Montanata S. V. var. *Lapponica* STGR. Juni 1883 almindelig opover hele Jakobselvdalen og især i Mængde bag Björnehaugen; holder sig til Fjeldene og er ikke observeret i Lavlandstrakterne i det indre Landskab.

C. Dilutata S. V. (*Nebulata* THBG.) optræder i etpar Farve-nuancer, én hvidgraa og én sortgraa, (?var. *Sandbergi* & *Schneideri* LPA Ent. Tidskr. 1885, p. 111) og har intet Aar udpaa Höstkanten undladt at indfinde sig i massevis saavel i det indre Land som ud imod Havkysten.

Eupithecia Hyperboreata STGR. Denne af STAUDINGER i Alten 1860 opdagede Art, der i de senere Aar har optraadt almindelig i Valdets og vist sig i *Sverige* enkeltvis endog helt ned til *Gotland*, (Se MEVES Ent. Tidskr. 1884, p. 72) har saaledes gjort sig sit Navn ufortjent. I Höinorden gaar den saa langt ud mod Havet, som Larvens Foderplante, *Juniperus*, vokser.

II. Microlepidoptera.

Scoparia Centuriella SCHIFF. var i Juli 1883 yderst almindelig mellem Bladene af *Epilobium angustifol.* paa de tørre, stenede Omgivelser af Statens Hus ved Rämä-guösk inde ved Pasvikelven. Arten varierer meget saavel med Hens. til Störrelsen som Grundfarvens lysere og mørkere Karakter.

12. **S. Sudetica** ZELL. Forlængst fundet i et Ekspl. ved Elvenæskanten, men blev ikke medtaget i den ældre Fortegnelse.

13. **Crambus Furcatellus** ZETT. Jakobselv. Forvandlingen se *Ent. Tidskr.* 1883, p. 27.

Tortrix Viburnana S. V. I 1881 og 1882 fundet i Jakobselv; viste sig i 1883 almindelig paa Myrerne inde i Landet opimod Moutke-varra. At den, som SCHNEIDER antager, i det nordlige Norge blot skulde forekomme paa ganske nøgne Fjelde, (Se *Ent. Tidskr.* 1883, p. 85) er altsaa ikke Tilfældet.

14. **T. Lapponana** TNGSTR. Se SCHNEIDERS Reiseberetning 1882, p. 85 samt SCHÖYEN *Tromsø Mus. Aarsh. s. A.*, p. 62. I 1883 ogsaa fundet i nogle Ekspl. inde paa Myrerne ved Bosjavre og Sevvisuolo; enkeltvis og sparsomt udbredt.

Penthina Sauciana HB. Formodentlig allerede i 1878 taget af SCHÖYEN ved Elvenæs. (Se hans »Oversigt», p. 210 samt *Tromsø Mus. Aarsh.* 188, p. 27). I Midten af Juli 1883 fangede jeg etpar Ekspl. ved Vaggattem og længere inde ved Rigsgrænsen ved Muotke-varra.

15. **P. Dimidiana** SODOFF. Ligeledes taget i de indre Distrikter Juli 1883. Forekomsten ikke uventet, da den ifølge SCHÖYEN gaar helt op til Porsanger.

P. Lediana LIN. I 1883 fundet saavel inde i Landet som paa Fjeldene omkring Kirkenæs.

P. Turfosana H. S. 2 Ekspl. allerede i 1880 paa tørt Terrain ved Havkanten ud mod Jakobselv.

P. Nebulosana ZETT. forefundet i en Mængde Ekspl. i forskellige Udgaver, mørkere og lysere, fra mine sidste Vandringer Sommeren 1883 saavel omkring paa Fjeldene ved Havskysten som i det indre Land.

16. **P. Rivulana** SCOP. Endel Ekspl. fra Myren ved Svanvik samt ved Melkefossen den 10de Juli 1883. Arten, som af SIEBKE og WOCKE er fundet paa Dovrefjeld, vides ei for iagttaget i det arktiske Norge.

17. **P. Bifasciana** Hw. (?) Et Ekspl. fra Vaggattem den 18de Juli 1883 og muligens et til fra Myren paa Öen sammesteds har SCHÖYEN antaget for ovenstaaende Art, der af WOCKE i hans Katalog bare er noteret fra Tydskland og England, men tillige skal være fundet i Sverige op til *Upland*. Arten skulde saaledes være ny for den arktiske Lepidopterfauna, saavel som for Norges overhovedet.

18. **Grapholitha** TR. SP? Et noget afflöiet Eksp., der efter Udseendet sandsynligvis tilhørte DONOVANS *Subocellana*, toges den 18de Juli 1883 i Fjelduren paa Öen Sevvisuolo. SCHNEIDER opfører Arten med ? fra Grötö og Tromsö; ikke för observeret i Finmarken.

19. **Steganoptycha Gyllenhaliana** THBG. Myren ved Rämäguösk den 22de Juli 1883.

20. **S. Ericetana** H. S. flöi i flere Eksp. paa Præstegaardsmyren i Midten af Juni 1883. Paa tört Terrain toges senere ud paa Sommeren et Individ ved Jakobselv og et andet ved Vaggattem. Ny for Finmarkens Fauna.

Phoxopteryx Myrillana TR. flöi ogsaa paa Præstegaardsmyren samtidig med foregaaende.

21. **Scardia Tessulatella** Z. Den 18de Juli 1883 paa et Bakkehæld i Furuskogen paa Sevvi-suolo fangedes et smukt Individ af denne saavel for vor arktiske Region som for Norges Fauna nye Art.

22. **Tinea?** En liten *Tineid*, sortblaa af Farve, saaes den 20de Juli 1883 i Lyngen ved den nordlige Pynt af Sevvi-suolo, men blev ei fanget.

23. **Incurvaria Capitella** CL. Et Eksp. fra ældre Tid i min Samling fundet i Trakten om Kirkenæs. Ny for Finmarken.

I. Rupella SCHIFF. & var. *Aurata* Z. Flere Eksp. saavel af Hovedformen som af Varieteten *Aurata* paa Bakkehældet mod Öst ved Præstegaarden medio Juni 1883.

24. **Nemophora Panzerella** HB. Et Eksp. ved Præstegaarden den 14de Juni 1883.

25. **Swammerdamia Griseocapitella** STT. ab. *Obscurior*. To mørktfarvede Individder af denne Art fundne paa Myren ved Vaggattem-javre den 12te Juli 1883. Et lignende, større fra Muotke-varra den 20de næstefter.

26. **Argyresthia Goedartella** LIN. Et Eksp. i Vidjekrattet ved Tschoalme-javre den 22de Juli 1883; ligesaa et ved Langfjordvandet den 23de. Ny for Finmarkens Fauna.

27. **Depressaria Ciniflonella** Z. Den 4de April 1883 tog jeg paa Loftsvinduet i Præstegaarden et enkelt overvintret Eksp. af denne, aldrig för i det arktiske Norge observerede Art. Saavidt

mig bekjendt er den hos os ikke fundet nordenfor Bagn i S. Aurdal, hvor den forekommer almindelig.

28. **Gelechia Diffinis** Hw. Et Ekspl. ved Kirkenæs Juli 1883.

Oecophora Stipella LIN. & **Similella** HB. Begge almindelige paa Præstegaarden, i alle de Aar jeg var der. *Stipella* træffes mest inde i Husene paa Vægge og Vinduesruder, mens *Similella* holder til i Bjerkekrattet, hvor den sværmer om, især ved Kveldstid.

29. **Coleophora Laripennella** ZETT. Etpaar Stykker ved Jakobselv 29de Juni 1883 samt ved Tsjooalme-javre den 27de Juli 1883.

30. **Elachista** STT. SP? En ukjendt, maaske ny Art af denne Slægt toges i flere Eksempl. paa Præstegaardsmyren sidst i Juni Maaned 1883. Ifølge SCHÖYEN har den størst Lighed med *Atricomella* STT., men er nok heller ikke denne Art.

31. **Lithocolletis Rayella** LIN. Fundet i Lövsbogen ved Elven nedenfor Vaggattem-javre den 10de Juli 1883.

32. **Nepticula** Z. SP? I Bjerkekrattet under Fjeldet ved Jakobselv tog jeg sidst i Juni Maaned 1883 en liden *Nepticula*, som ei har kunnet bestemmes. Den var af Farve paa Fremvingerne blaagraa med lyst Baand.

33. **Micropteryx** HB. SP? Sammesteds paa samme Lokaliteter en Art *Micropteryx*, som heller ikke har kunnet bestemmes; muligens *Aureatella* SCOP.

S. Aurdal i Valders September 1885.

Uppgiften i SVEN LAMPA'S »förteckning» om *Anarta Zellerstedti*'s förekomst i Sydvaranger grundar sig på ett exemplar, som jag sommaren 1878 fångade på den gräsbeväxta sandstranden vid Bugönæs. Att uppgiften blifvit hänförd till SPARRE SCHNEIDER, torde bero på ett misstag.

Stockholm i november 1885.

Chr. Aurivillius.

